

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MGE-P1A1P-061

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz I

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ I

STYCZEŃ
ROK 2006

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron i **barwną mapę**. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. W rozwiązaniach zadań przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z ołówka i gumki (wyłącznie do rysunków), linijki, lupy oraz kalkulatora.
7. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

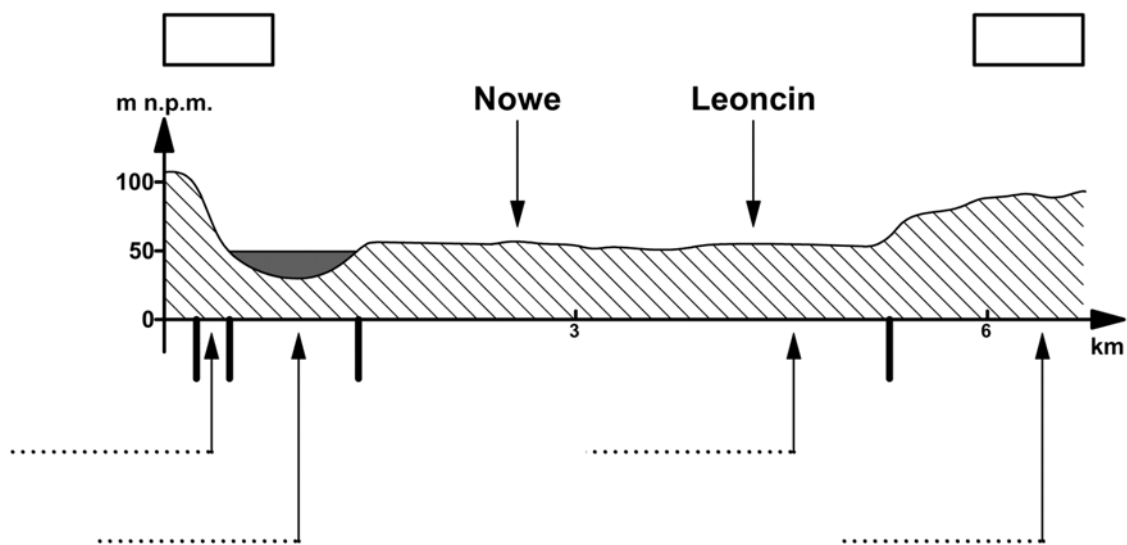
Zadanie od 1. do 15. wykonaj, wykorzystując załączoną barwną mapę w skali 1:50000 oraz własną wiedzę.

Załączona barwna mapa przedstawia fragment pradoliny warszawsko-berlińskiej oraz Puszczy Kampinoskiej położonej na Nizinie Mazowieckiej.

Zadanie 1. (3 pkt)

Schematyczny rysunek przedstawia profil terenu przez dolinę Wisły na obszarze objętym mapą.

a) Wpisz w puste pola na rysunku oznaczenia kierunków geograficznych przebiegu profilu, wybierając je z podanych: N, W, S, E.

b) Wpisz w wyznaczonych miejscach nazwy elementów doliny, wybierając je z podanych poniżej.

terasa nadzalewowa, koryto rzeki, strome zbocze, terasa zalewowa

Zadanie 2. (3 pkt)

Wykorzystaj mapę i zaznacz trzy cechy charakteryzujące pradolinę.

- A. Szerokie, płaskie dno.
- B. Wąska dolina o wyraźnych krawędziach.
- C. Gęsta sieć cieków powierzchniowych w dnie doliny.
- D. Niewielka szerokość koryta rzeki w porównaniu do szerokości pradoliny.
- E. Dolina V-kształtna o stromych zboczach.

Zadanie 3. (3 pkt)

a) Na podstawie mapy podaj kierunek biegu Wisły na odcinku rzeki na zachód od Smoszewa (Smoszewo - pole A3).

.....

b) Podaj dwie cechy koryta Wisły przedstawionego na mapie.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 4. (3 pkt)

Oblicz, ile wynosi w terenie szerokość Wisły na zaznaczonym na mapie odcinku AB. Przedstaw obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Szerokość Wisły wynosi: .....

Zadanie 5. (1 pkt)

Zakreśl literę, którą oznaczono dominującą działalność rzeźbotwórczą charakterystyczną dla środkowego biegu Wisły przedstawionego na mapie.

- A. Erozja wsteczna prowadząca do zmiany koryta rzecznego.
- B. Erozja boczna i akumulacja osadów w korycie rzeki.
- C. Erozja wgłębna nadająca dolinie rzecznej charakterystyczny kształt litery V.
- D. Erozja wgłębna i osadzanie materiału rzecznego w postaci dużych otoczków.

Zadanie 6. (2 pkt)

Podaj dwie przyrodnicze przyczyny powodzi w dolinie Wisły w jej środkowym biegu.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 7. (3 pkt)

Wymień trzy działania człowieka przyczyniające się do wzrostu zagrożenia powodzią w dolinach rzek.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 8. (3 pkt)

Wykorzystaj treść mapy i podaj trzy różnice między miejscowościami Leoncin (pole C4) a Miączynek (pole B1, B2). Uwzględnij różnice w położeniu tych miejscowości (geograficznym, komunikacyjnym) i cechach zabudowy.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 9. (4 pkt)

Na podstawie mapy dobierz do podanych w tabeli opisów odpowiednią nazwę miejscowości lub miejsca szczególnie godnego zwiedzania, wybraną z podanych poniżej.

Leoncin, Miączynek, Wilków, Wilków Polski, Rybitew.

Lp.	Opis	Nazwa miejscowości lub miejsca
1.	Miejsce szczególnie godne zwiedzania, położone na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego w sąsiedztwie wysokich wydm, na południowy zachód od Kościelnej Drogi.	
2.	Miejscowość położona w lewobrzeżnej części doliny wzdłuż drugorzędnej drogi.	
3.	Miejscowość położona na północnej krawędzi pradoliny warszawsko-berlińskiej.	
4.	Miejscowość położona na obszarze terasy zalewowej Wisły, na rozwidleniu dróg i turystycznych tras rowerowych.	

Zadanie 10. (3 pkt)

a) Wyjaśnij, podając dwie przyczyny, dlaczego ramiona większości wydm w Kampinoskim Parku Narodowym skierowane są na zachód, a środkowa część wydm wysunięta jest do przodu.

1. ....
- .....

2. ....
.....

b) Podaj nazwę rodzaju wydm występujących w Kampinoskim Parku Narodowym.

.....

Zadanie 11. (1 pkt)

Odszukaj na mapie wydmę oznaczoną X i oblicz jej wysokość względną. Zapisz wykonywane obliczenia.

Miejsce na obliczenia:

Wysokość względna wynosi: .....

Zadanie 12. (2 pkt)

Zaznacz litery, którymi oznaczono:

- a) typ gleby, która najczęściej wykształca się z piasków wydmowych,
- b) nazwę drzewa charakterystycznego dla borów porastających piaski wydmore.

A. brunatna,	E. dąb,
B. bielica,	F. sosna,
C. rędzina,	G. brzoza,
D. mada,	H. wierzba.

Zadanie 13. (2 pkt)

Podaj dwie formy ochrony przyrody, inne niż park narodowy, występujące na obszarze przedstawionym na mapie.

1. ....

2. ....

Zadanie 14. (3 pkt)

Zaznacz trzy z podanych niżej form działalności gospodarczej, które mogą być zlokalizowane w strefie ochronnej (otulinie) Kampinoskiego Parku Narodowego z punktu widzenia racjonalnej gospodarki człowieka w środowisku.

- A. uprawa ziół,
- B. ferma drobiu (około 1000 sztuk),
- C. młyn wodny,
- D. gospodarstwo agroturystyczne,
- E. przetwórnia owoców i warzyw.

Zadanie 15. (3 pkt)

Zadanie wykonaj na podstawie zamieszczonego poniżej tekstu.

„Symbolem Kampinoskiego Parku Narodowego jest łoś. Łoś żył w Puszczy Kampinoskiej do początków XIX wieku. Intensywne polowania doprowadziły do całkowitego wyginięcia tych zwierząt. W 1951 roku sprowadzono pięć łosiej z ZSRR i umieszczono je w specjalnie przygotowanej zagrodzie, zapewniając zwierzętom wyżywienie i opiekę. Łosie poczuły się w puszczy dobrze, szybko się rozmnażały i stopniowo wypuszczano je na wolność. Obecnie na terenie puszczy żyje około 120 łosiej, przebywają one głównie na mokradłach puszczańskich. Podobnie udało się restytucja bobrów na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego. Obecność już prawie 80 bobrów jest bardzo cenna dla puszczy. Ich działalność przyczynia się do poprawy naturalnej retencji wodnej, zniszczonej wieloletnią nieprzemysłaną melioracją odwadniającą, prowadzoną przed powstaniem parku narodowego.

Większość borów w Puszczy Kampinoskiej ma mało naturalny charakter. Pochodzą one z monokulturowych zalesień. Są to bory suche, wymagające od leśników znacznej przebudowy w celu przywrócenia tym terenom ich stanu naturalnego. Prowadzone badania wykazały, że drzewostany iglaste powinny zajmować tylko około 1/3 części całej powierzchni puszczy, pozostały zaś obszar winny pokrywać zespoły lasów liściastych. W rezerwatach ścisłych przebudowę drzewostanu prowadzi sama przyroda i las zmienia się szybko w drodze naturalnej sukcesji. Poza rezerwatami konieczna jest praca leśników”.

Źródło: opracowanie własne

a) Podaj dwa przykłady działań podejmowanych przez człowieka w celu przywrócenia naturalnego charakteru Puszczy Kampinoskiej.

1. ....
2. ....

b) Wyjaśnij, na czym polega restytucja kampinoskiej fauny.

.....
.....

Zadanie 16. (2 pkt)

Od 1975 roku państwo wykupuje prywatne grunty położone w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego. Do końca 2001 roku wykupiono 10485 ha. Pozostało jeszcze do wykupienia około 3300 ha. Spośród planowanych do wykupu 67 wsi dwie zostały wykupione w całości.

Wyjaśnij, w jakim celu państwo wykupuje grunty na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego. Podaj dwa powody takiego działania.

1. ....
.....
2. ....
.....

Zadanie 17. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, dobierając do opisu parku narodowego jego nazwę wybraną spośród podanych poniżej.

Parki narodowe:

Białowiecki, Gór Stołowych (Stołowogórski), Karkonoski, Ojcowski, Słowiński, Bieszczadzki.

Lp.	Opis parku	Park narodowy
1.	Obszar krasowy, z licznymi jaskiniami, skałami o urozmaiconych kształtach, np.: maczugi, iglice.	
2.	Największe w Europie skupienie ruchomych wydm. Występują tu przybrzeżne jeziora.	
3.	To największy i najlepiej zachowany fragment pierwotnego europejskiego lasu niżowego. Dominują grądy i bory.	
4.	Jedyny w Polsce przykład gór o budowie płytowej. Osobliwością są fantastyczne formy skalne, ostańce oraz labirynty skalne.	

Zadanie 18. (3 pkt)

Podaj nazwy opisanych poniżej mas powietrza kształtujących pogodę w Polsce.

1. Docierają do Polski z południowego wschodu, najczęściej jesienią. Przynoszą ocieplenie oraz suchą, słoneczną pogodę.

.....

2. Napływają nad Polskę z zachodu i przynoszą w ciągu całego roku wzrost zachmurzenia oraz opady atmosferyczne. Latem powodują ochłodzenie, zimą wzrost temperatury i odwilże.

.....

3. Napływają z północy, wiosną powodują krótkotrwałe ochłodzenia oraz przymrozki.

.....

Zadanie 19. (4 pkt)

W tabeli przedstawiono dane klimatyczne charakterystyczne dla dwóch różnych klimatów.

Klimat	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
A temp.	20,0	20,2	21,4	23,4	25,5	26,8	27,6	27,8	27,2	25,4	22,4	20,7	24
opady	55	48	63	85	177	174	147	226	226	204	73	46	1447
B temp.	23,9	24,0	26,1	28,1	29,6	28,6	27,3	25,9	27,0	27,9	27,2	25,4	26,8
opady	4	2	1	1	17	484	616	340	264	65	14	2	1810

temp. – średnia miesięczna temperatura powietrza w °C,

opady – średnia miesięczna suma opadów w mm.

a) Podaj literę, którą oznaczono stację o klimacie monsunowym.

.....

b) Na podstawie analizy danych podaj nazwę strefy klimatycznej, w której znajdują się obie stacje A i B.

.....

c) Podaj dwa kraje położone w klimacie monsunowym. Nazwy krajów wybierz z niżej podanych.

Mongolia, Korea Południowa, Mozambik, Japonia, Egipt

1. .... 2. ....

Zadanie 20. (2 pkt)

Wymień dwie konsekwencje dla ludności Indii, które wynikają z opóźnienia nadejścia monsunu letniego.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 21. (4 pkt)

Wykorzystaj plan batymetryczny misy jeziora polodowcowego do wykonania poleceń a) i b).

a) Podaj cztery charakterystyczne cechy jeziora.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

b) Podaj nazwę typu genetycznego jeziora.

.....

Zadanie 22. (3 pkt)

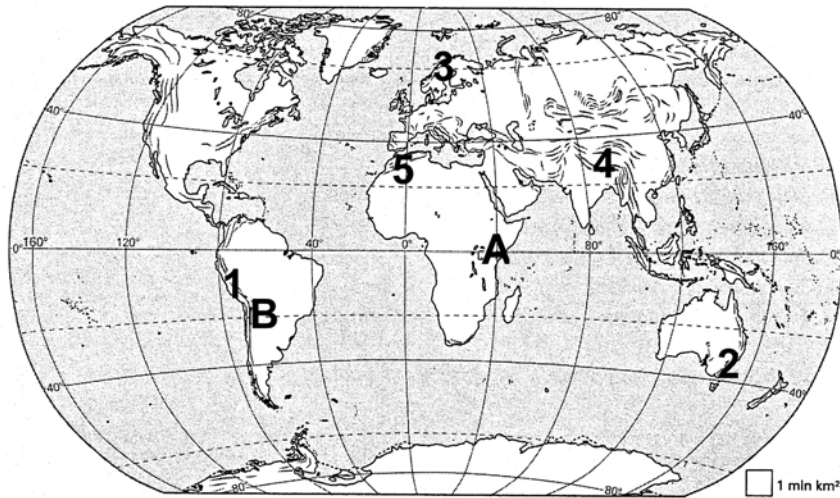
Spośród podanych jezior Polski wypisz trzy, które mają taką samą genezę misy jeziora jak jezioro w zadaniu 21.

Jeziora: Hańcza, Czarny Staw w Tatrach, Gopło, Jeziorak, Łebsko, Śniardwy.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 23. (5 pkt)

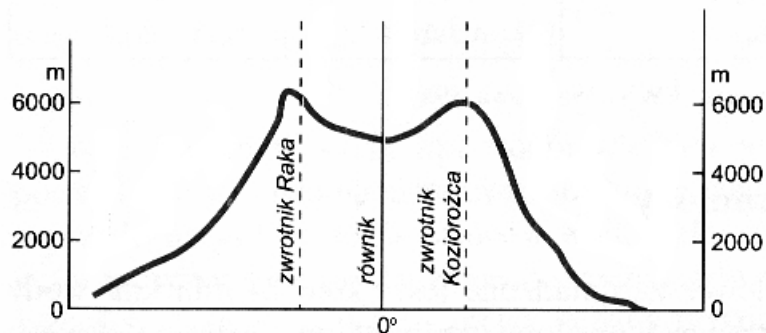
Na mapie zaznaczono cyframi od 1. do 5. pasma górskie.

a) Podaj numery i nazwy trzech pasm górskich, w których występują lodowce.

1. ....
2. ....
3. ....

b) Schemat przedstawia przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi.

Wykorzystaj schemat oraz mapę i podaj, na którym z zaznaczonych na mapie obszarów, A czy B, granica wiecznego śniegu przebiega wyżej nad poziomem morza.

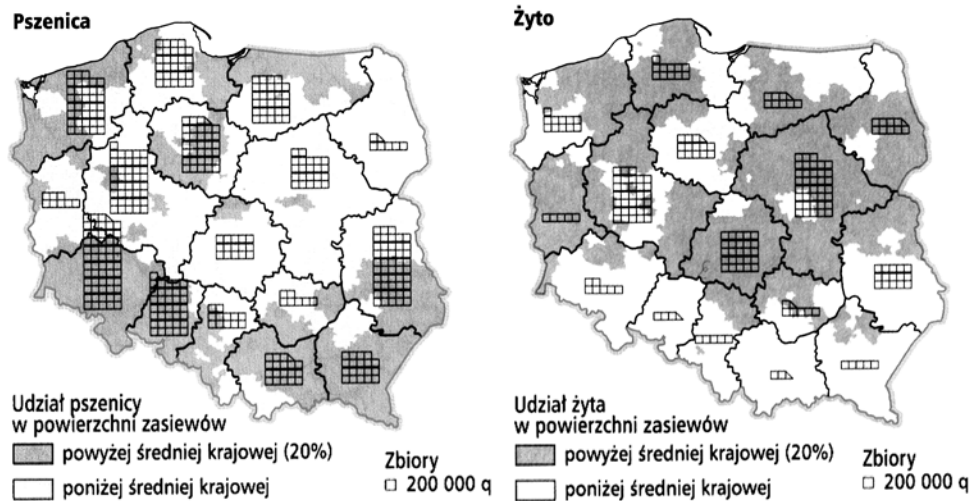
.....

c) Wymień dwa warunki, które muszą być spełnione, aby mógł powstać lodowiec górski.

1. ....
2. ....

Zadanie 24. (4 pkt)

Mapy przedstawiają główne obszary uprawy żyta i pszenicy oraz wielkość zbiorów tych zbóż w poszczególnych województwach.

a) Podaj przyrodniczą przyczynę różnicy w rozmieszczeniu głównych obszarów uprawy żyta oraz pszenicy. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

b) Wymień dwa województwa o największych zbiorach żyta.

1. ....

2. ....

Zadanie 25. (3 pkt)

Podaj po dwa kraje sąsiadujące z Polską i spełniające podane niżej warunki:

a) należą do UE

1. .... 2. ....

b) są członkami NATO

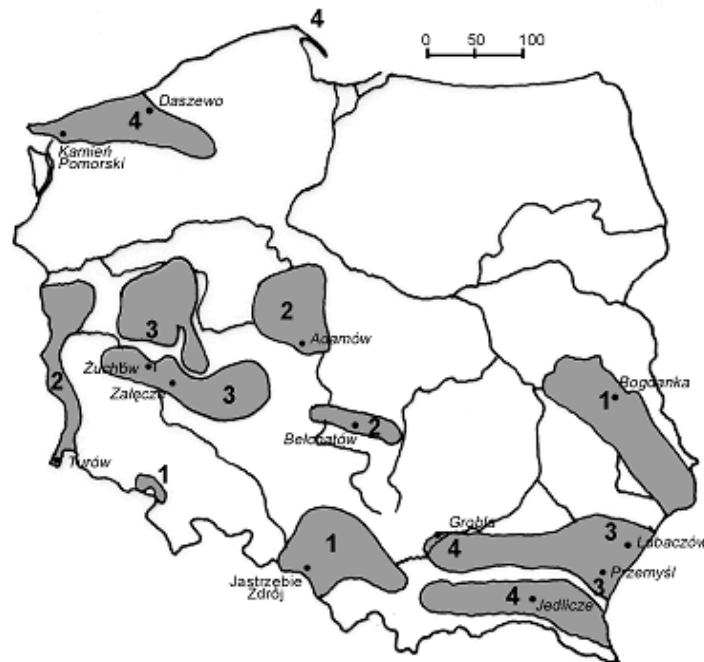
1. .... 2. ....

c) należą do WNP

1. .... 2. ....

Zadanie 26. (3 pkt)

Na załączonej mapie Polski przedstawiono obszary występowania czterech nieodnawialnych surowców energetycznych. Oznaczono je cyframi od 1. do 4.

Podaj nazwy surowców energetycznych występujących na poszczególnych obszarach oznaczonych na mapie cyframi od 1. do 4.

1. .... 2. ....
3. .... 4. ....

Zadanie 27. (3 pkt)

Wymień trzy alternatywne źródła energii wykorzystywane w Polsce.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 28. (1 pkt)

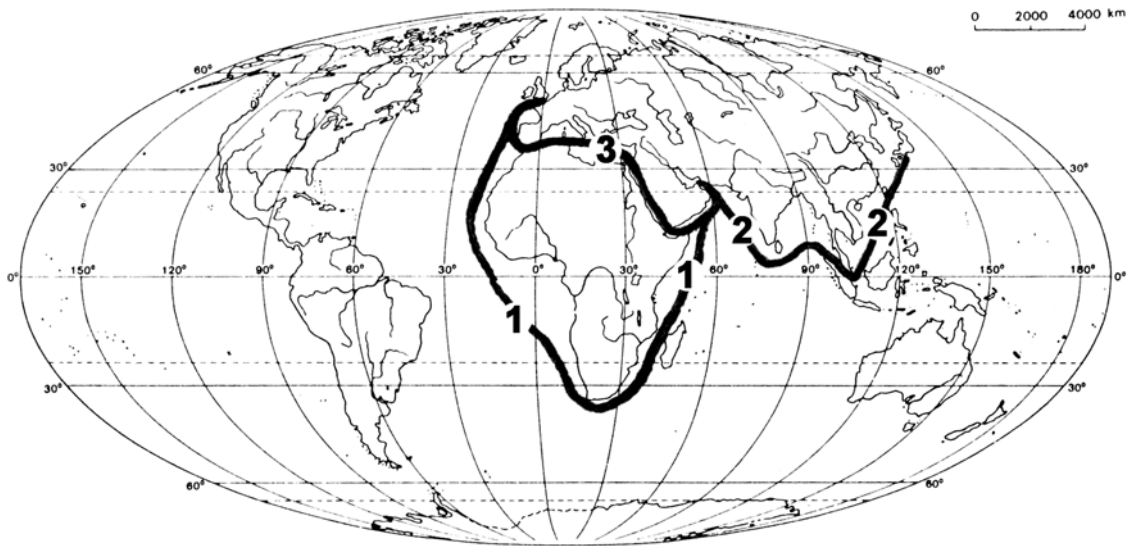
Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Konflikt w Kaszmirze jest zagrożeniem dla światowego bezpieczeństwa, ponieważ:

- A. intensywność działań zbrojnych nasila się w porze letniej.
- B. kraje stanowiące strony konfliktu posiadają broń atomową.
- C. w konflikcie czynny udział biorą dwa najludniejsze mocarstwa świata.
- D. przyczyną konfliktu jest rasowe zróżnicowanie ludności.

Zadanie 29. (3 pkt)

Mapa przedstawia trzy główne szlaki transportu ropy naftowej na świecie.

Do każdego ze szlaków dobierz, spośród wymienionych poniżej, po dwa obiekty geograficzne mijane po drodze przez tankowce lub znajdujące się na trasie szlaku.

Obiekty geograficzne:

- 1) Morze Czerwone, 2) Morze Południowochińskie, 3) Kanał Sueski,
4) Kanał Mozambicki, 5) Półwysep Malajski, 6) Wyspy Kanaryjskie, 7) Morze Czarne.

Numer szlaku	Obiekty geograficzne
1	
2	
3	

Zadanie 30. (2 pkt)

Podaj dwa przykłady zagrożeń dla środowiska przyrodniczego lub gospodarki człowieka, które stwarza transport ropy naftowej drogą morską.

1. ....

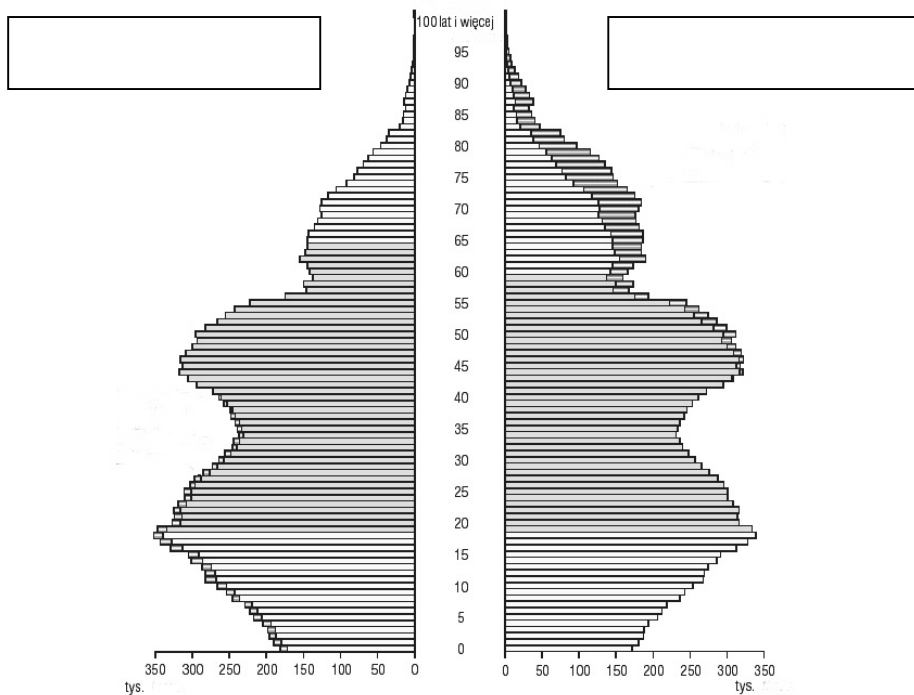
.....

2. ....

.....

Zadanie 31. (4 pkt)

Schemat przedstawia piramidę wieku i płci ludności Polski w 2002 roku.

a) Wpisz w oznaczone pola określenia: kobiety, mężczyźni.

b) Wykorzystaj piramidę i podaj przyczynę uformowania się wyżu demograficznego, do którego należy grupa ludności w wieku od 15 do 23 lat.

.....
 .....

c) Przedstaw dwa społeczne lub gospodarcze następstwa występowania wyżów demograficznych.

1. ....

.....

2. ....

.....

Zadanie 32. (3 pkt)

Podaj trzy przyczyny, które spowodowały zwężenie podstawy piramidy wieku ludności Polski.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 33. (4 pkt)

Przedstaw cztery przyczyny, które zadecydowały o dynamicznym rozwoju turystyki na świecie w drugiej połowie XX wieku.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....
4. ....
.....

Zadanie 34. (4 pkt)

Dobierz do każdego z wymienionych w tabeli krajów główne przyczyny, które mogą ograniczać napływ turystów.

Kraje	Przyczyny
1. Malezja	
2. Turcja	
3. Chiny	
4. Stany Zjednoczone (Floryda, Luizjana)	

- A. ataki fundamentalistów islamskich,
- B. zniszczenia infrastruktury wskutek tsunami,
- C. występowanie niszczycielskich huraganów,
- D. konflikt katolicko-protestancki,
- E. epidemie chorób (SARS, ptasia grypa).

BRUDNOPIS